

[שם בתוספות]. ועוד דהוה ליה למימר וכו'. רש"י ז"ל מתרץ באומרו היקיפא יתירא וכו' הוה סגי ליה במחיצות חיצונות וכו', פי' דהיקיפא יתירא ר"ל היקיף א' יותר, שכבר היה לו היקיף א' והוצרך לעשות א' יותר ממה שהיה צריך א[נ]י לו לא היתה שדה של שמעון. אי נמי דקרי ליה יתירא בערך שכבר היה מוקף. ומה שהכריחו לרש"י ז"ל לפרש כן הוא משום דאמרינן לקמן אם עמד ניקף וגדר את הרביעית, והתם בהכרח הוא שעשה מחיצה על שדהו לבד לא היקיף גדול, וא"כ בכה"ג נמי הוי גדר את הראשונה וכו'. ועוד ס"ל לרש"י ז"ל שהניקף רוצה להשמר מהמקיף. ועוד דאם המקיף שדותיו גדרות מבחוץ ועכשו עושה גדר בינו לניקף ניחא ששדותיו שמורות לגמרי בצורה שציינו, אבל אם עושה מחיצה מבחוץ היאך הניח רוח רביעית פרוץ.

[גמ']. ת"ש א"ר יוסי וכו'. צ"ע דעת הפושט מה הוא, זה נהנה וזה אינו חסר חייב או פטור, כי הוא פושט פעם מרבנן דחייב ופעם יפשוט מר' יוסי דפטור. וי"ל דה"ק את אמרת שהוא חסר ומשום הכי מחייבי דרבנן, ת"ש דר' יוסי פטר, ואין לומר שזה חסר, דא"כ היכי פטר ליה ר' יוסי דבר שלא יכנס בסברת שום אדם, וא"כ מדר' יוסי נשמע לרבנן דמחייבי אעפ"י שאינו חסר. ואין כן דעת התוספות כמו שנכתוב בסמוך. והך מתני' דמציעא ר' יוסי היא, אלא דעדיף האי סתמא דבתרא הוא.

תוספות. אם עמד ניקף, בסדר המשנה וכו'. הוקשה להם היכי גרסינן ניקף, והתם (ב"ב פ"א מ"ג דף ד ע"ב) איכא מ"ד דראשונה שניה ושלישית איכא ביניהו ותרוייהו במקיף מיירו. לכן אמרו דבסדר המשנה ל"ג בהדיא ניקף אלא דדייק לישנא. וצ"ע א"כ מאי קא פשיט דפטור, והלא יוכל לדחות דבמקיף מיירי וחייב על הכל. וי"ל דלישנא דעמד קא דייק, דאי במקיף מיירי

ע"כ. מה שאין כן בחצר דריוח בעלמא הוא בהכי לא הוה קשה ההיא דתחב שמכלה גוף הממון להדיא ולכ"ע חייב, משא"כ בחצר דריוח בעלמא הוא.

תוספות. אפקורי מפקר להו וכו'. זה מתרץ לה רש"י ז"ל באופן אחר דלא מפקר להו ממש אלא דאזלי לאיבודא ולא חסר מיד.⁹⁷

תוספות. את גרמת לי היקיפא יתירא, מתוך פי' הקונטרס משמע וכו'. צ"ע דבהדיא קאמר לה רש"י ז"ל.⁹⁷ ונראה שכבר היינו יכולין לומר דמאי דקאמר רש"י ז"ל הוה סגי לי במחיצות חיצונות היינו לשמירה מהנכנסין, אבל אין הכי נמי שהוא היה עושה מחיצה בשדותיו בין א' לא' אלא שעכשו צריך לרבות בהיקף, לפיכך אמרו דלא משמע הכי מתוך פירושו, אלא דקרי היקיפא יתירא לגדר שבין שדהו לשדה הניקף, לא ליתרון שהרבה בהיקף. והנכון שהיה להם נסחא אחרת בדברי רש"י ז"ל, וזו היא הצורה:

[שם בתוספות]. וקשה דהיכי חשיב ליה וכו'. דע שיש שני פנים באומרנו אינו חסר, אם שאינו חסר כלום בשביל התועלת המגיע לשכנגדו, אם שאינו חסר בשבילו כלל. והפושט ס"ל דכיון דאינו חסר בשביל התועלת המגיע לשכנגדו שפיר מיקרי אינו חסר, כלומר שאינו חסר כלום בשביל מה ש(ב)נ[ג]דר שדהו של חברו בהוה. והדוחה השיב דסוף סוף הרי חסר בשבילו, כלומר בשביל שדהו שהוא שם, וגם שאינו חסר במה שהוא (ב)נ[ג]דר עתה בסבתו, עם כל זה זה חסר מיקרי.

97 ע"י אוצר עמ' תשעד הערה 65.